

UKA2019/Imm. 142

8. oktober 2019

Múte Bourup Egede

Umiarsuarni inuttat pillugit inatsisip Kalaallit Nunaanni atuutilersinneqarnissaannik peqqussutip Namminersorlutik Oqartussat akuersinissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Ineqarnermut Attaveqatigiinnermullu Naalakkersuisoq)

Imaanik inuussutissarsiuteqarneq inuiaat kalaallit inuuniutitta pingaarnersariuarsimavaat. Imartarujussuarput qanga qaannamik umiamillu piniarnermik inuussutissarsiorfigisimavarput, ullumikkullu imaannik inuussutissarsiuteqarnerput imak ineriartorsimatigaaq piniarnerinnaq kisiat piunnaarlugu niuffagiutinik umiarsuarnik aamma aalisarnermi kilisaatinik nutaaliarlunnarnik, allaat 80 meteritut angitigisunik atuiffigilersimallugu. Tulluusimaarutigisassatsinnillu oqarsinnaalluta nunat tamalaat akornanni aalisarnikkut nunat siuarsimanerpaat ilagilersimagaatigut.

Killiffippit umiartortunit pikkorissunit tunngavilerneqarsimasoq, pitsaasunik toqqammavissaqartittuassallugu pisussaaffeqarpugut. Nunattami inuuniarnikkut aningaasarsiornikkullu qiterilluinnagaata ineriartortuarnissaanut sulineq tassaasussaammat ullumerniit, sulii pitsaanagerusumik angusaqarnissatta aallaavissaat.

Naalakkersuisut danskit umiartornermi inatsisaannut naapertuussaajumallutik Inatsisartut aaliangiiffigisassaattut siunnersuuteqarmata Inuit Ataqatigiit qutsavigalugit oqaloqataassaagut.

Siunnersuummi Naalagaaffiit Peqatigiit ataanni, nunat tamalaat imarsiornermi kattuffissuata IMO-p malittarisassai aallaavigalugit umiarsuarni inuttat pillugit inatsimmik atuutsilersitsinissaq siunertarineqarpoq. Umiarsuarnilu inuttat pillugit inatsimmi, umiarsuit naammattunik inuttaqartarnissaannik aamma aqumiut inuttallu umiarsuarmiittut ilinniakkatigut pisariaqartunik piginnaaneqarnissaannik qulakkerinissaq siunertarineqarpoq.

Umiartortut atugaasa imarsiornermilu inatsisit ullutsinnut naapertuunnerusumik tunngaveqqalernissaat politikkikkut inuussutissarsiortuniillu piffissami sivitsulersumi ujarorneqarsimasoq, Naalakkersuisut akissuteqaamminni oqaatigimmassuk ilumoorpoq. Inuit Ataqatigiinniillu siunertarineqartoq ilalernartillugu oqaatigeriissavarput.

Taamaattorli Naalakkersuisut siunnersuutaat sukumiisumik suliarineqartariaqartoq ilanngullugu aamma oqaatigissavarput. Uaniami umiartortut atugaasa inatsisitigut nutarteriffigineqarnissaat suliarissagaanni aamma pinngitsoorneqarsinnaanngimmat Aqumiut Kattuffiat, imarsiornermik

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

inuussutissarsiuteqartut kattuffii allat soorlu KNAPK & GE, Imarsiornermik Ilinniarfik susasaqartullumi allat peqataatissallugit.

Piumasariumavarpullu siunnersuutip aappassaaneerneqannginnerani susasaqartut qulaani ilaatigut taaneqartut ataatsimiitsitaliami aggersarneqarlutik tusarniarneqassasut. Siunnersuutip pitsaanerpaamik naammassineqarnissaa taamaaliornikkut tunngavissikkumallugu.

Sammisariaqartut ataatsimiitsitaliami amerlapput. Susasaqartullu peqatigineranni qanimut inatsimmi qulaajaaneq ingerlanneqassasoq piumasasaqaraluarluta, assersuutininik qanimut sammisariaqartunik ataani eqqaasaqalaassaagut.

Ilanngussaq 2-mi § 8-mi piunasaqaataalerniarpoq umiarsuarni aqumiutut taaneqartartut ilaat, tassa igasut, igasutut allagartaqarnerat naammakkunnaarluni, umiarsuarni igasutut allagartaqarnissaat piunasaqaataalissasoq. Tamannamita ullumikkut umiarsuarni niuffagiutini, aalisarnermilu kilisaatini nunaqavissut atorfeqareersut piunasaqaammik taamaattumik eqquassinikkut kalluarneqarataassanerlutik? Taamaassimappallu ullumikkut igasutut atorfik ajunngivissumik ilaatigullu ukiorpassuarni suliareriigartik atorfigisinnaajunnaassagunikku, taava qanoq piunasaqaataasunut naammassinninnissaat qulakkeerniarneqarpa? Immikkut akuerisaasinnaassappat misilittagaqareeramik imaluunniit ilinniakkap piunasaqaataalersussap naammassinissaata tungaanut atorfirminni sulisinnaajunnaassappat?

Ilanngussaq 2-mi §20, stk. 4-mittaaq ilaatigut eqqaaneqarpoq Imarsiornermut Aqutsisoqarfiup – Søfartstyrelsep – piumasarisinnaalissagaa, Naalakkersuisut saqqummiussissutaanniit issuaavunga: *“Kalaallit imarsiortut danskisut imarsiortutulli imarsiornermik inuussutissarsiornermut piginnaaneqarnermullu aammalu akuerineqarnermut uppersaatinut akiliisalissapput.”* Taamaaliornissami kikkorpiaat eqqugaassappat? Pikkorissarsimanerminni ilinniarnerminniluunniit allagartariligassatik qanoq nalilerlugit akilertassavaat? Aamma Naalakkersuisut siunertarilerniarnerlugu ilinniakkanut piginnaangorsaqqillunilu pikkorissarnernut allanut allagartamut peruserilerniarneqartoq atuutilersissallugu?

Naalakkersuisut ersarissumik nassuiaassasut kissaatigaarput. Apeqquutilu assersuutitut qaqitavut ataatsimiitsitaliamit susasaqartunik tusarniaanikkut aamma qulaajaavigineqartariaqarsoralutigit.

Naalakkersuisut saqqummiussissumminni nunatsinni umiartornermik ilinniarsimasut, nunat tamalaat akornanni oqinnerusumik atorfeqarsinnaalissasut siunnersuumminnik akuersinikkut anguneqassasoq oqaatigaat. Imak paasisassaalluni, nunat tamalaat akornanni piunasaqaatinut kiisami tulluussalersugut. Ila pissutsit piviusut taamaareerput, nunatsinnimi Imarsiornermik Ilinniarfimmi ilinniartitavut IMO-p piunasaqaatai tunngavigalugit ilinniartinneqartartareerput. Taamaalillutik nunani tamalaani piunasaqaatinut naammassinnittartareerlutik.

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

Paasinerluutaanngitsumik Naalackersuisut sulisussaapput. Naalackersuisut imarsiornermik ilinniarnikortatsinnut ilinniartunullu ataqinninnerunissaat kissaatigaarput.

Taamak oqaaseqarluta siunnersuut ataatsimiitsitaliami susassaqartumi sukumiisumik suliassanngortipparput. Tassanilu qulaani piumasaqaatigut, kissaatigut apeqqutigullu kiisalu partiit allat maani aamma qaqitaat ilanngullugit susassaqartunik akuutitsilluarnikkut suliarineqarnissaat qilanaaralutigu.